

Vlodrop Historisch

Deze rondlopende wandelroute door Vlodrop wekt de geschiedenis van de plaats tot leven. Het startpunt van de wandeling is bij de Roerbrug.

Lengte: ca. 10 km

Roerbrug

De Roerbrug kent een lange geschiedenis. Reeds in 1294/1295 wordt deze brug vermeld, wat toentertijd zeer uniek was. Dit omdat destijds in Limburg alleen Maastricht en Roermond beschikten over een dergelijke rivierovergang. De Roerbrug vormde een belangrijke schakel in de handelsweg tussen Keulen en Antwerpen, die liep over Erkelenz, Vlodrop, Roermond en Mol, en was destijds een belangrijke bron van inkomsten². De brug is vaak reden tot twist geweest, omdat Roermond in 1573 het gebruik hiervan wilde verbieden voor het vervoer van goederen waardoor tolgeld misgelopen zou worden. Tevens is ze zeer vaak vernieuwd en ook vernield of in brand gestoken, zoals door de Fransen in 1792 en 1793 en door de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog. De huidige brug is in 1926 gebouwd en gerestaureerd of verbouwd in 1947, 1984 en 1993.

- Lopend over de Roerbrug, het dorp uit, komen we in de buurtschap 'Tusschen de Bruggen'. Eén van de eerste markante gebouwen bevindt zich aan de rechterzijde.

Zaal Wolken

Dit pand heette vroeger 'Zaal Wolken' en diende als concertzaal en woonhuis. Het woonhuis is gebouwd omstreeks 1900 en de achterliggende zaal rond 1925. Het is een rechthoekig woonhuis met daarachter een met bakstenen gebouwde zaal. Deze zaal heeft twee zijbeuken (ruimten die evenwijdig lopen aan de zaal, lager en smaller uitgevoerd), wat haar tot een zeer markant gebouw maakt. Het woonhuis heeft over de hele breedte een op de Roer gericht balkon met veel siermotieven. Vanwege de bouwvorm, detaillering, beeldbepaling, ligging en lokale geschiedenis is het gebouw een gemeentelijk monument³. Volgens verhalen van oudere inwoners van Vlodrop heeft hier de eerste benzinepomp van Vlodrop gestaan. Na de Tweede Wereldoorlog heeft de zaal een tijd dienst gedaan als noodkerk. Iets verderop ligt momenteel Sport- & Rijwielhuis Piet Daemen.

- We houden de Roer aan onze linkerzijde en vervolgen onze weg. Nabij de rotonde is de Vlodropermolen gelegen.

Vlodropermolen

Deze in 1875 gebouwde turbinewatermolen⁴ (gerestaureerd in 1986) maakte gebruik van de stroming van het water van de Rode Beek. Tegenwoordig is de molen buiten gebruik. Hij is de opvolger van een watermolen met twee raderen, waarvan één rad diende voor olie en het andere om graan mee te malen. In de muur is nog te zien waar het gat voor het tweede radas zich bevond (met baksteen dichtgemetseld). Het molengebouw bestaat uit twee verdiepingen met zadeldak, met rechts ernaast een nieuwer kantoor. Onder het lessenaarsdak bevindt zich een (zuig)turbine in een plaatijzeren cilinder. Ook voorziet de molen in een zogenaamde 'terugstroomklepdeksel'. Deze zorgt ervoor dat het water van de Rode Beek wel kan afvloeien, maar bij hoog water niet kan overstromen naar het spaarbekken/vijver. Deze Rode Beek stroomt onder de weg door en mondt uit in de Roer. De naam van deze beek duidt op de rode verkleuring van het water en de bodem. Twee verklaringen doen de ronde: de rode verkleuring ontstaat door het kwelwater van de Meinweg dat veel ijzerdeeltjes bevat die bij blootstelling aan zuurstof gaan 'roesten' en zo de rode kleur veroorzaken, of het heeft te maken met de weefnijverheid stroomopwaarts (in Duitsland) waarbij het vlas in de beek te rotten werd gelegd (wat in het Duits 'rothen' genoemd wordt). Het rottingsproces zou een rode verkleuring in het water hebben veroorzaakt.

- Na de rotonde bij de Vlodropermolen gaan we na ongeveer 50 meter rechtsaf de Krukkumweg in. Links van deze weg ligt na ongeveer 200 meter het gehucht de 'Etsberg'.

Etsberg

Zoals de naam doet vermoeden, is dit gehucht een aantal meters hoger gelegen dan de omliggende gebieden. Duidelijk is het hoogteverschil tussen rechts en links van de Krukkumweg. Het gebied aan de rechterkant van de weg ligt beduidend lager. Dit is vermoedelijk het gevolg van kleiwinningen aldaar. Ook hebben in dit gebied veldovens gestaan.

- Aan het eind van de Krukkumweg gaan we rechtsaf de Broggelderweg in. Op de T-splitsing met de Effelderweg is aan de overzijde van de weg het gevolg van de meanderende Roer zichtbaar. De Roer, een belangrijke gezichtsbepalende factor van Vlodrop, is één van de weinige rivieren in Nederland die een (nagenoeg) gehele vrije loop heeft en daardoor vrij kan meanderen. Bij meandering wordt in de buitenbocht de oever afgeslepen door de sterke stroming, terwijl in de binnenbocht (sedimentatie)materiaal wordt neergelegd vanwege een lagere stroming. Op deze manier verplaatst een meanderende rivier zich door de eeuwen heen, waarbij kronkels en lussen (droge meanders) op een bepaald moment los van de rivier komen te liggen. Een fysiek bewijs

van zo'n afgesloten Roer-arm ('ham' of 'hemke' genoemd) is de huidige visvijver aan de Effelderweg, waar we nu staan.

- De Roer is dus voor Vlodrop een belangrijke gezichtsbepalende factor. Op een veenrijk plateau bij Baraque Michel in België, genaamd de 'Hoge Venen', ontspringt deze rivier op een hoogte van ongeveer 600-700 meter⁵. Hier ontspringen talrijke beken, stromend in verschillende richtingen. Een aantal van deze beken verenigt zich in de buurt van Sourbrodt en krijgt daar de verzamelnaam 'Roer'. Bij Vlodrop komt de Roer Nederland binnen. Deze, in de Romeinse tijd 'Rura' genoemde⁶, rivier is van invloed (geweest) op de (huidige) fysieke omstandigheden van het landschap in Roerdalen.
- Als we de Effelderweg rechts ingeslagen zijn, vervolgen we onze weg en slaan bij de fietsenhandel aan Tusschen de Bruggen linksaf, terug in de richting van de Roerbrug. Aan de andere kant van de Roerbrug begint de Grootestraat.

Grootestraat

De bezoeker van Vlodrop wordt hier verwelkomd door drie bronzen beelden van Sjer Jacobs, die ongeveer om de 50 meter zijn geplaatst. Navraag bij de beeldend kunstenaar zelf leert dat de beelden het normale straatbeeld tonen: een vrouw die met tassen groenten door de straat loopt, een man die op de bus zit te wachten en een kind dat naar voorbijgangers zwaait. De lege stoelen bij de beelden nodigen mensen uit om deel te nemen aan de beeldengroep en zelf onderdeel van de groep te worden. De Grootestraat vormt de verbindingsstraat tussen de Roerbrug en de markt. Omdat Vlodrop in de 14e eeuw een belangrijke schakel in de handelsweg van Keulen naar Antwerpen vervulde (dankzij de aanwezigheid van de Roerbrug), was het altijd van belang dat de straat breed genoeg was⁷. Op de Grootestraat bevinden zich meerdere op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende panden. Duidelijk zichtbaar (en merkbaar) is dat Vlodrop gelegen is in het dal van de Roer: de weg loopt vanaf de Roerbrug tot aan de Markt immers enkele meters omhoog.

De Grootestraat is door de jaren heen ingrijpend veranderd. Vooral de Tweede Wereldoorlog is hiervoor verantwoordelijk geweest. Toch is door de jaren heen geprobeerd om het straatbeeld van de Grootestraat zoveel mogelijk te behouden. Eén van de grootste recentere veranderingen is echter de volledige nieuwbouw ter plekke van de splitsing met de Steinwinkelweg (8), waar het pand van de oude bakkerij Geysers (de laatste ter plekke gevestigde bakker was overigens bakker Maessen, oftewel 'Pie vanne bekker') plaats heeft moeten maken voor een modern ogend appartementencomplex.

- Aankomend op de Markt slaan we rechtsaf de Bergerweg in. Achteromkijkend zien we café/restaurant/woning De Lindeboom.

De Lindeboom

Dit is een pand uit het jaar 1789 bestaande uit rechthoekige bakstenen, op de hoek van de Grootestraat en de Markt. Het is in 1981 gedeeltelijk gerestaureerd en heeft in het sociale leven van Vlodrop een belangrijke rol gespeeld. De Lindeboom is beschermd vanwege de beeldbepaling, ligging en lokale geschiedenis⁸. Het had niet veel gescheeld of het aangezicht van dit pand was niet meer hetzelfde geweest. In 1975 werd dit pand namelijk door de gemeente aangekocht met het voornemen om het te slopen voor de verbetering van de aansluiting tussen de Markt en de Grootestraat. Echter in de raad stuitte dit plan vaak op verzet en in 1980 is dan ook besloten om het pand niet af te breken maar te renoveren.

- De Bergerweg ongeveer 100 meter aflopend, slaan we linksaf de Kleine Wal in. Ook in deze straat ligt een aantal op de gemeentelijke monumentenlijst voorkomende panden, namelijk Kleine Wal 10 en 12. Beide zijn voormalige boerderijen, gebouwd in de eerste helft van de 19de eeuw⁸. Aan het einde van de Kleine Wal, waar deze uitkomt op de Kerkstraat, ligt aan onze rechterhand de pastorie (10). Aan de linkerhand staat op een grasveldje een beeld van Gerard Krekelberg (1864 – 1937). Hij is naast tekstschrijver van het Limburgs Volkslied tevens heemkundige en onderwijzer (ook in Vlodrop). Na zijn dood is hij begraven op het ‘oude’ kerkhof in Vlodrop.
- Uitkomend op de Kerkstraat kijken we recht tegen de St. Martinuskerk (11) aan.

St. Martinuskerk

De eerste kerk van Vlodrop stond, tot de sloop ervan in 1783, aan de Kerkberg ongeveer 600 meter ten zuiden van de huidige plek. Deze plek was vlak aan de Roer gelegen en vrij centraal ten opzichte van Posterholt en Karken, twee dorpen die samen met Vlodrop een parochiële samenwerking hadden. Na de parochiële afscheiding van Karken in het midden van de 16de eeuw is er een nieuwe (tweede) kerk gebouwd, meer centraal in Vlodrop⁹. Wel stond tot 1800 de pastorie nog aan de Kerkberg, die een kleine luidklok bezat om bij onraad de parochianen te hulp te roepen. Het nieuwe eenvoudige (tweede) kerkje stond midden op het (nu oude) kerkhof (ongeveer 100 meter rechts van de huidige kerk) en werd in 1932 door de Jonge Boeren, afdeling Vlodrop, afgebroken. De reeds gebouwde huidige (en feitelijk derde) kerk staat naast het oude kerkhof. De huidige kerk werd in de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd maar is daarna volledig hersteld.

- Aan de linkerkant van de Kerk kunnen we de Kerkbergweg 'omlaag' lopen. Verscholen achter de woningen aan de linkerkant van deze weg, ligt 'het kasteeltje'.

Kasteel „Het Steenen Huys“

Dit Kasteel 'Het Steenen Huys' was vroeger de zetelplaats of stamzetel van de Heren van het dorp Vlodrop. Het tegenwoordige kasteel, herbouwd in 1664 door Gerard Bordels na een brand, was vroeger door een gracht omgeven en over een houten brug toegankelijk¹⁰. De wapenstein boven de (hoofd)ingang geeft het jaartal van herbouw (1664) aan¹¹. De laatste eigenaren van het kasteel voor de Tweede Wereldoorlog waren Baron van Scherpenzeel-Heusch en de d'Alcantaras (neef en nicht). Tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft een deel van het kasteel voor twee families gediend als tijdelijk onderkomen. Vanaf half januari 1945 verbleven er diverse geestelijken. Enkele jaren geleden heeft de huidige kasteelheer het kasteel in deplorabele toestand aangekocht en gerestaureerd.

- Als we de Kerkbergweg aflopen tot aan het Mariakapelletje aan onze rechterhand en de ingang van de Kasteelweg (eigen weg) aan de linkerhand, ligt in de verte op een afstand van zo'n 300 meter een aantal boerderijen op een verhoging in het landschap. Dit is de, in de volksmond genoemde, 'Kerkberg' (daar waar de eerste kerk van Vlodrop heeft gestaan). Aan de uiterste linkerkant van de bebouwing op de Kerkberg ligt een opvallend wit gebouw. Dit is de 'Rentelaershof'.

Rentelaershof

Op de ingemetselde gevelsteen boven de deur staat een jaartal uit het begin van de 19de eeuw, echter de bouwstijl, vooral van het linkergedeelte, geeft duidelijk aan dat de 'Rentelaershof' veel ouder is. De schuin uitgebouwde dikke muren en de hoge plaatsing van de vensters getuigen dat deze hoeve door water omringd moet zijn geweest. Ook kan het zijn dat door de ligging van de Roer op nog geen 10 meter, al rekening werd gehouden met de veelvuldige overstromingen van deze sterk meanderende rivier. Bij toeval is ontdekt dat de voorganger van deze hoeve de naam 'De hof te Nuynhem' droeg, naar de naam van het geslacht Nuynhem. Dit geslacht was omstreeks 1430 eigenaar van de hoeve. De naamsverandering valt te verklaren uit het feit dat in 1684 'De hof te Nuynhem' in handen kwam van een Fransman genaamd Johan Balthasar Renteler. In de hierna volgende eeuwen is de hoeve naar zijn familienaam genoemd. Uit een tekening van 3 mei 1807 blijkt dat de 'Rentelaershof' een hoeve is van het gesloten type. Dit wil zeggen dat de gebouwen in een vierkant rond een binnenplaats lagen gegroepeerd.

- Teruglopend in de richting van de kerk, slaan we (achter de kerk) linksaf de Koebroekweg in. De naam van deze weg vloeit voort uit de naam die het aangrenzende gebied heeft: 'Koebroek'.

Koebroek

'Broek' duidt op een lager gelegen terrein dat in natte perioden of door kwelwater onder water komt te staan. Het 'Koebroek' ontleent zijn naam aan het feit dat het van de vroege lente tot in de late herfst gebruikt wordt als weiland voor koeien. Aan de overzijde van het 'Koebroek' ligt het 'Koebroekbosje'. Dit is een bosje met verschillende soorten loofbomen (berk, beuk, acacia en eik). Even verderop ligt aan de rechterkant de Blokhut, het jeugdhuis van Vlodrop.

- Rechts afslaand de Kerkhofweg in, met links de 'nieuwe' begraafplaats, lopen we het broek uit en gaan omhoog in de richting van de kruising met de Angsterweg. Aan de overzijde van de kruising ligt een opvallend groot wit huis, ietwat verscholen achter de bomen. Dit is de vroegere burgemeesterswoning¹⁴. Rechts ernaast ligt de voormalige marechausseekazerne en links het voormalig café 'De Tramhalte'.

Tram

Deze naam maakt duidelijk dat er vroeger een tramlijn heeft gelopen door Vlodrop. Op 28 februari 1916 was de eerste rit van deze stoomtram op de Lijn Roermond – Vlodrop (tevens het eindpunt), die overigens slechts tot 1933 in gebruik is geweest.

- We steken de kruising over en lopen de Schaapweg in. Op de Schaapweg bevinden zich meerdere gemeentelijke monumenten. Na ongeveer 200 meter lopen ligt rechts de Vekoma.

Vekoma

Dit is een fabrikant van pretparkattracties. Tot ongeveer 10 jaar geleden vond zowel het ontwerpen als de feitelijke constructie plaats in Vlodrop. In 2001 ging het bedrijf bijna failliet, maar doordat Huisman-Itrec (een specialist in bijzondere hijs- en transportinstallaties, boortorens en pijplegsystemen) een groot deel van de schulden van Vekoma betaalde, kon een doorstart worden gemaakt. Het constructieproces is bij de Vekoma in Vlodrop verdwenen. Er is enkel nog sprake van het ontwerpen en het onderhoud.

- Ter hoogte van de T-splitsing Schaapweg – Van den Broecksingel (waar we rechtdoor gaan) is zichtbaar dat de Schaapweg licht stijgt. De kerktoren van het naburige Posterholt is nog net aan de horizon te zien. De weg vervolgend lopen we het 'Vlodropperveld' (18) in. Op de eerste onverharde kruising (nabij de hoogspanningsmast) wordt ongeveer het hoogste punt in de

omgeving bereikt. We staan op drogere zandgronden gelegen tussen het stroomgebied van de Roer (in Vlodrop) en de Leigraaf (in Posterholt). Op de onverharde kruising nabij de hoogspanningsmast gaan we rechtsaf, waarbij we Vlodrop aan onze rechterhand houden. Zichtbaar is dat Vlodrop lager gelegen is in het Roerdal.

- We vervolgen de onverharde weg tot aan de eerste verharde weg (Holsterweg). Daar bevindt zich het oefenterrein van Schutterij Sint Martinus van Vlodrop

Schutterij Sint Martinus van Vlodrop

De naam van de plek, waarnaar het verenigingsgebouw is vernoemd, is 'Het Vagevuur'. Een verklaring van deze naam ligt in de geloofssfeer. In voorafgaande eeuwen zijn op deze akkers overblijfselen gevonden van begravingen uit de prehistorie en vroege middeleeuwen. Omdat de mensen uit die perioden niet in gewijde grond waren begraven, leidde men hieruit af dat dit ongelovige mensen waren geweest die dus bestemd waren voor het vagevuur.

- We steken de kruising bij 'Het Vagevuur' over en vervolgen onze weg, met de volkstuintjes aan de rechterhand. In het bosje komen we aan bij de kruising met de Bergerweg, waar we linksaf slaan over het fietspad. Aan het einde van het bosje ligt aan de rechterzijde een boerderij, genaamd 'De Triest'.

De Triest

We kunnen rechtsaf de oprijlaan op in de richting van deze boerderij. Deze boerderij was één van de vroegere burchten in Vlodrop. Het is een grote gesloten hoeve. De geschiedenis van deze hoeve gaat terug tot 1682. Destijds kocht Gerard van Pallant dit 'vrijadellijke, riddermatige en allodiale (rechtstreeks eigendom dat door zelfontginning in bezit is gekomen) goed' te Vlodrop dat voorheen 'Altenbourgh' zou geheten hebben. Dit 'goed' bestond uit meerdere gebouwen. Een zoon van Gerard werd heer van 'De Triest', en wel van het riddermatige goed. Zijn zus erfde de boerderij 'Moersel' (ongeveer 800 meter ten westen van 'De Triest'), terwijl een andere zus de boerderij 'De Triest' ten deel viel. Hieruit blijkt dat het 'goed' uit drie delen bestond, namelijk een riddermatige burcht en twee boerderijen¹⁵. Terwijl tegenwoordig met 'De Triest' de gesloten hoeve wordt bedoeld, was dit vroeger het vrijadellijke huis, waarvan helaas niets meer over is. De boerderij vormde daarvan de voorhof. Het huis werd geflankeerd door op z'n minst twee torens en omgeven door grachten die daar omheen liepen. De hoeve 'De Triest' is in de Tweede Wereldoorlog zwaar beschadigd geraakt. Daardoor is het geheel opnieuw opgebouwd op de fundamenten van de oude hoeve.

- Voor de boerderij kunnen we rechtsaf de onverharde weg richting het bosje vervolgen. We gaan bij het eerste bospaadje linksaf en houden in het bosje telkens links aan. Aan het einde bevindt

zich een dassenburcht. Bij het uitgaan van het bos gaan we rechtsaf de verharde weg op en vervolgens meteen links de Lange Paalweg in. In tegenstelling tot het 'Vlodropperveld', waar sprake is van zandgronden, is hier sprake van lager gelegen kleigronden. Rechts ligt het op de hogere zandgronden gelegen (nieuwere) deel van Vlodrop, links is op de voorgrond een mooi zicht op het Roerdal en het kerkdorp Herkenbosch daarachter.

- We vervolgen de verharde weg terug in de richting van het dorp en lopen weer enkele meters omhoog. Net vóór de eerste woningen aan uw linkerzijde, gaan we linksaf de Wassemweg in en lopen weer omlaag het Roerdal in. Deze weg blijven we volgen en na ongeveer 750 meter kunnen we de buurtschap Tusschen de Bruggen, aan de andere zijde van de Roer, zien liggen. Uiteindelijk komen we uit op een (oorspronkelijke) vijfsprong, waar een aantal gebouwen zijn gelegen. We gaan schuin linksaf, tussen deze bebouwing door, de Steinwinkelweg in en lopen richting de bebouwing van Vlodrop. Na ongeveer 100 meter gaan we linksaf en vervolgens na ongeveer 60 meter weer rechtsaf de Walstraat in.

Kasteel Oedenrade

Naast het kasteel 'Het Steenhuis' en de burcht 'De Triest' had Vlodrop mogelijk nog een derde kasteel: kasteel 'Oedenrade' met bijbehorende hoeve. Deze was gelegen aan de Walstraat. Het kasteel was omringd door grachten en wallen en heeft in zijn geheel bestaan tot aan het begin van de 19de eeuw. Destijds moet het zo vervallen geweest zijn dat het grotendeels werd gesloopt, op de hoeve na. De Walstraat herinnert nog aan de wallen die rond dit goed lagen. De oudste gegevens van het kasteel zijn gevonden in 1369. Door de komst van de Fransen aan het eind van de 18de eeuw is het kasteel in verval geraakt. In het begin van de 20ste eeuw stonden er nog stukken muur als omheining van de boerderij die in de volksmond bekend staat als 'Prinse Marie'. Volgens overleveringen zou vanaf de binnenplaats van hoeve 'Prinse Marie' een gang onder de grond lopen naar 'De Triest' en het kasteel 'Het Steenhuis'. In 1978 is ook de voorhof van het kasteel gesloopt en herinneren alleen nog de straatnamen Walstraat en Oerrade aan het kasteel 'Oedenrade'

- We gaan aan het einde van de Walstraat (aan de overzijde ligt Bakkerij Clout) linksaf de Bergerweg in en vervolgens op de Markt (bij Restaurant De Lindeboom) rechtsaf. Het aanzicht van de Markt (23) is ten opzichte van vroeger weinig veranderd.
- Op de Markt gaan we (na ongeveer 50 meter na Restaurant De Lindeboom) linksaf de Boomgaardstraat in. We lopen overigens weer enkele meters omlaag. Na de laatste linkerbocht

hebben we weer zicht op de Roerbrug. Aan de rechterkant van de weg is een opgeworpen waterkering (24). Bij de overstromingen van de Roer in 1993 en 1995 stonden de huizen van de Boomgaardstraat aan de linkerkant altijd onder water. Deze dijk moet in de toekomst overstromingen voorkomen.

- Aan het eind van de Boomgaardstraat steken we de kruising over richting parkeerplaats bij Schurenhof. Schurenhof is een boerderijcomplex bestaande uit twee parallel gelegen L-vormige hoofdgebouwen. Het pand is gebouwd in 1809 en heeft een plek op de gemeentelijke monumentenlijst vanwege de bouwvorm, bouwgeschiedenis, detaillering, beeldbepaling en ligging. Hiermee zijn we aan het einde gekomen van de wandeling door Vlodrop.